

DOI 10.31558/2307-2318.2022.2.15

УДК 332.146.2

JEL: H56, K10, L51, N40, O18, R10

Якушева О.В.,

докторант, к.е.н., доцент

Черкаський державний технологічний університет

ORCID: 0000-0002-4849-0323

e-mail: o.yakusheva14@gmail.com

ЗАКОНОДАВЧІ ІНІЦІАТИВИ У СФЕРІ КОНВЕРГЕНЦІЇ РЕГІОНІВ: ВИКЛИКИ СУЧАСНОСТІ

Обґрунтовано необхідність актуалізації питань законодавчого удосконалення регіонального розвитку країни через призму політичних конфліктів. Сформовано негативні наслідки на розвиток країни внаслідок війни та зазначено її негативний вплив на конвергенцію регіонів. Визначено, що першочерговим завданням соціально-економічного відновлення розвитку регіонів країни є формування державної та регіональної політики щодо адаптивної інтеграції та згуртування українських територій. Наведено схематичне зображення законодавчих ініціатив конвергенції регіонів, яке складається із закономірностей економіки, принципів його функціонування, інструментів реалізації та суб'єктів економічних відносин, які у сукупності формують ефективну платформу для здійснення у правовому полі регіональних трансформацій. Досліджено нормативно-правове підґрунтя щодо конвергентного розвитку регіонів на макро- та мезорівні, яке дало змогу сформувати бачення щодо готовності економіки України до ефективного відтворення та збалансування рівня розвитку. Доведено, що в Україні існує правове поле для ефективного розвитку регіонів, проте відсутні результати системного регіонального розвитку, гармонізації інтересів регіонів та держави у сфері розвитку. Сформульовано умови реформування правового забезпечення щодо конвергенції регіонів та зазначено, що узгодження пріоритетів загальнонаціонального та регіонального розвитку повинне відбуватися через оптимальне єднання державних, регіональних, місцевих ініціатив та врахування інтересів бізнесу у межах окремих регіонів.

Ключові слова: конвергенція регіонів, нормативно-правове поле, законодавство, військовий конфлікт, регіональна політика, збалансування.

Рис. – 1. Табл. – 2. Літ. – 21.

Yakusheva O.,

Doctoral Candidate, Ph.D., Associate Professor Cherkasy State Technological University

ORCID: 0000-0002-4849-0323

e-mail: o.yakusheva14@gmail.com

LEGISLATIVE INITIATIVES IN THE SPHERE OF CONVERGENCE OF THE REGIONS: CONTEMPORARY CHALLENGES

The necessity of updating the issues of legislative improvement of the country's regional development through the prism of political conflicts is substantiated. The negative consequences for the development of the country as a result of the war are formed and its negative impact on the convergence of regions is noted. It has been determined that the

primary task of the socio-economic recovery of the development of the country's regions is the formation of a state and regional policy of adaptive integration and cohesion of Ukrainian territories. Schematic representations of legislative initiatives of the convergence of regions are given, consisting of the laws of the economy, the principles of its functioning, the tools for implementation and the subjects of economic relations, which together form an effective platform for the implementation of regional transformations in the legal field. The regulatory and legal framework for the convergent development of regions at the macro- and mesolevels has been studied, which made it possible to form a vision of the readiness of the Ukrainian economy for effective reproduction and balancing the level of development. It is proved that in Ukraine there is a legal field for the effective development of regions, but there are no results of systemic regional development, harmonization of the interests of the regions and the state in the field of development. The conditions for reforming the legal support for the convergence of regions are formulated and it is indicated that the coordination of priorities for national and regional development should occur through the optimal unity of state, regional, local initiatives and taking into account the interests of business within individual regions.

Keywords: convergence of regions, normative legal field, legislation, military conflict, regional policy, balance.

Fig. – 1. Tab. – 2. Ref. – 21.

Постановка проблеми. Сучасна регіональна політика та економіка України на сьогодні стоїть перед складними завданнями відтворення, відновлення та розвитку соціально-економічної сфери, адже нова велика війна, яка розв'язалася із Росією на початку 2022 р. дезорієнтувала сучасну економіку країни, відштовхнула її на кілька кроків назад, що вплинуло на всі складові внутрішньої політики держави взагалі та державної регіональної політики зокрема. Тому до викликів, що стояли перед Україною до війни додалися нові, які потребують участі усіх суб'єктів економічної діяльності.

У 2019 р. в Україні було проведено реформування державного, регіонального та місцевого апаратів управління та внаслідок децентралізації відбулося збільшення бюджетних коштів, почала формуватися нова сучасна та адаптивна регіональна політика, спрямована на згуртованість країни та її населення, вирівнювання асиметричного розвитку регіонів, підвищення рівня їх конкурентоспроможності, поліпшення доступу до державних ресурсів, відновлення інфраструктури. Варто також зазначити адаптацію регіонального розвитку до умов європейського регулювання з метою швидкої інтеграції України до ЄС. Особливо гостро питання згуртованості соціально-економічного простору України постали з початком військової агресії зі сторони Росії у 2014 р. На сьогоднішній день об'єднання можливостей регіонального розвитку країни має стати ключовим пріоритетом не лише у боротьбі з країною-агресором, а й для швидкого відновлення соціально-економічного розвитку країни. Важливим кроком у такому перетворенні має стати розробка ефективного державного та регіонального управління, яке має враховувати реалії сучасності та адаптуватися до ефективного перерозподілу ресурсів між регіонами країни. Тому, питання законодавчого супроводу конвергенції регіонів України є актуальним та необхідним до вивчення.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідженню передумов нерівномірного розвитку регіонів та чинників впливу на їх соціально-економічний розвиток присвячено безліч наукових публікацій вітчизняних та закордонних учених. Серед них можна виокремити праці З. Варналія, З. Герасимчук, М. Долішнього, А. Маршалла, Ф. Перру, М. Портера, П. Потьє, Дж. Фрідмана, Дж. Харвея,

Т. Хегерстранда, М. Галдіна, Б. Данилишина, І. Сторонянську, Н. Мікулу, А. Мокія, М. Барановського, В. Василенко, В. Руденко. Однак, автори обмежуються визначенням причин нерівномірності регіонального розвитку, не враховуючи сучасні політичні кризи, військові конфлікти та відповідний вплив у зв'язку з цим на формування нормативно-правового забезпечення щодо рівномірного розвитку регіонів.

Формулювання цілей статті. Систематизація та дослідження законодавчого підґрунтя щодо конвергенції регіонів з огляду на сучасні виклики та конфлікти.

Виклад основного матеріалу. На регіональний розвиток впливають різні чинники, які проявляються у зміні масштабів виробництва, розміщенні ресурсів, рівня інвестиційної привабливості, конкурентоздатності територій тощо. В результаті таких структурних трансформацій в економічному просторі створюються нові моделі розвитку: інноваційна, кластерна, еколого-економічна, конвергентного розвитку, сталого розвитку, цифрового розвитку тощо. Модель конвергентного розвитку країни та її регіонів активно застосовується у світі та Європі як вагомий чинник посилення і об'єднання зусиль та можливостей між країнами, рівня їх ресурсного забезпечення, напрямів економічного зростання та відтворення. Зміна підходів до регіонального розвитку, що відбулась в Європі та відбувається в Україні, спрямована на посилення ролі регіонів, органів публічної влади в регіонах у власному стратегічному плануванні та власному розвитку [1].

Одним із головних документів щодо планування збалансованого регіонального розвитку України стала Державна стратегія регіонального розвитку на 2021-2027 рр.[13], яка передбачає визначення функціональних територій та інноваційних інструментів для реалізації політики збалансування. Однак, реалізація даних положень не була ухвалена до початку тотальної війни з Росією, що і без того ускладнило створення безбар'єрних зв'язків між регіонами.

Напад Росії на нашу країну спричинив деструктивний вплив на економіку України, тому питання збалансованого економічного розвитку регіонів значно уповільнюється через низку таких негативних наслідків:

окупація українських територій – втрата контролю над значною частиною регіонів унеможливорює реалізацію питань збалансування економічного та соціального розвитку регіонів. Значні руйнування інфраструктури, активні бойові дії та тяжкі умови життя на окупованих територіях ставлять на перший план питання виживання та повернення українських земель, що ще більше підвищує рівень розбалансованості регіонів країни;

вимушена міграція – переміщення кваліфікованої робочої сили у інші регіони або за кордон посилює соціальну напруженість в державі через підвищення рівня безробіття, втрату робочого місця, змін умов роботи, які не влаштовують спеціалістів тощо. Такі обставини підвищують соціальну нерівність та дисбаланс розміщення продуктивних сил у регіонах, адже вимушено переміщені особи перебувають у постійній невизначеності та в нерівних соціальних умовах з іншими громадянами країни;

руйнування інфраструктури – пошкодження значної кількості інфраструктури, як критичної, так і громадянської утворює ще більший соціально-економічний розрив між рівнем розвитку регіонів. За даними Інституту Громадянського суспільства [2] втрати економіки України станом на травень 2022 р. складають більше 92 млрд дол. Тому питання відбудови та відновлення територій нашої країни після деокупації вимагають багато часу та ресурсів;

втрата транзитного потенціалу – більшість східної та південної частини України окупована, що перекриває міжнародні транспортні коридори, блокує український експорт через морські шляхи, тим самим створюючи міжнародну продовольчу кризу у світі та економічний дисбаланс у межах нашої країни;

деіндустріалізація регіонів – значна кількість потужних промислових підприємств була знищена, що завдало по українській економіці подвійного удару, адже через втрату податків погіршилось і без того складне становище економічної політики країни. Це не лише впливає на промисловий потенціал країни, а й на розміщення продуктивних сил у майбутньому.

Зважаючи на складну економічну ситуацію у країні, постає потреба створення умов для подальшого відновлення територій та формування державної і регіональної політики щодо згуртування українських територій та посилення міжрегіональних зв'язків [21]. Напрями післявоєнної відбудови соціально-економічного розвитку регіонів мають починатися, в першу чергу, із розробки та впровадження на цьому тлі відповідного законодавчого підґрунтя і створення правової бази відтворення регіонального розвитку. Відбудова економіки регіонів України після війни має розглядатися з таких позицій: державне регулювання; інфраструктурне відновлення; соціально-економічне відтворення регіонів країни.

На відміну від розвинених країн ЄС, правова база українського законодавства, що регламентує управління розвитком економіки регіонів та розглядає питання регіонального зближення й інтеграції згідно стандартам ЄС, за своєю сутністю не є цілісною. Державне регіональне управління характеризується несистемністю, неузгодженістю, відсутністю чіткого розподілу повноважень між відповідними органами. Україна постає перед важливим завданням побудови децентралізованої моделі економіки країни, яка була б здатна до самовдосконалення і саморегуляції. Важливим з цієї точки зору є аналіз існуючого законодавства та можливих ініціатив, що були здійснені у векторі конвергентності та зближення рівня регіонального розвитку, а також вивчення факторів, що на нього впливають.

Основна увага приділяється збалансованому розвитку регіонів, яким надаються основні повноваження в розрізі цілей децентралізації, що має зробити процес самоврядування більш ефективним, відкритим та результативним [19]. Прийнятні моделі економічного розвитку, що мають місце у науковій літературі враховуються в процесі реалізації економічних реформ і при формуванні державної політики регіонального розвитку [20]. Виходячи з цього, аналіз теоретичних аспектів регіонального розвитку дозволяє сформулювати схему, за якою відбуваються законодавчі перетворення, створюється підґрунтя для подальшого розвитку конвергентних зв'язків (рис. 1).

Рисунок 1 - Схематичне зображення законодавчих ініціатив конвергенції регіонів

Закономірні перетворення в економіці, що спрямовані на усунення соціальних та економічних диспропорцій, передбачають наявність певних принципів функціонування, за якими відбуваються трансформаційні зрушення в економіці. Виконання даних принципів здійснюється при застосуванні інструментів реалізації у вигляді нормативно-правових документів, які відображають необхідну базу для здійснення конвергентних ініціатив, а адаптивність та проникнення таких дій у регіональний простір відбувається за допомогою суб'єктів економічних відносин.

В економічному просторі існують закони економіки, на яких будуються міжрегіональні зв'язки, відносини та правове поле конвергентного розвитку регіонів. Серед таких законів можна виділити наступні:

1. Закон територіального зростання виробництва та вирівнювання рівнів соціально-економічного розвитку регіонів. Передбачає рівномірний розподіл ресурсів та виробничих сил між регіонами за інноваційними, комунікаційними, інтелектуальними чинниками, які у випадку диференціації соціально-економічного розвитку між регіонами здійснюють симетричний розподіл виробництва.

2. Спеціалізація міжрегіональних зв'язків і формування регіональних ринків – цей закон визначає виробниче профілювання регіонів, передбачає формування ефективних напрямів регіонального розвитку в системі загальнодержавного поділу праці та спрямовує до розвитку міжрегіональних зв'язків через участь регіонів у зовнішньоекономічній діяльності.

3. Комплексний розвиток структурних перетворень і диверсифікація господарства регіонів. Даний закон урівноважує явища і процеси територіального поділу праці і допускає необхідну пропорційність господарства відповідно до особливостей природних, кліматичних, культурних умов кожного регіону, кінцевою метою якого є структурна перебудова господарства регіонів та підвищення рівня життя населення.

4. Міжрегіональна економічна інтеграція та укріплення економічних основ державності – передбачає поглиблення та розширення територіального поділу праці через інтеграційні процеси в економіці регіонів та розвиток науково-виробничої кооперації регіонів [3].

Отже, закономірності економічного розвитку регіонів будуються на ідеї їх планомірного та збалансованого розвитку, взаємовигідної співпраці та об'єднання можливостей з метою посилення потенціалу країни в цілому та кожного регіону окремо. Ці закони економіки формують основу для подальшого визначення правових засад інтеграції регіонів.

З огляду на закономірності регіонального розвитку важливим є визначення принципів, на яких будуються закони економіки у регіональному розрізі. У економічних джерелах найбільшого поширення набули такі принципи регіонального розвитку [3]:

1. Ефективне розміщення виробництва – розміщувати об'єкти виробництва необхідно так, щоб отримати найбільш можливу результативність функціонування підприємств та галузей за умови збереження ефективності використання природних, інтелектуальних та економічних ресурсів.

2. Збалансованість та пропорційність розміщення продуктивних сил – передбачає збалансоване розміщення виробничих потужностей з огляду на наявність різних видів ресурсів на певній території, що забезпечує ефективне використання потенціалу кожного регіону.

3. Внутрішньодержавний та міжнародний територіальний поділ праці – враховується спеціалізація регіонів усередині країни та економічні зв'язки на міжнародному рівні.

4. Принцип обмеженого центрizmu – акцентує важливість поєднання інтересів країни та її регіонів, а також передбачає, що розвиток окремого регіону не має суперечити державній регіональній політиці.

Державна регіональна політика України протягом тривалого часу розглядалась дуже вузько, проте збільшення диференціації регіонального розвитку прискорило розробку та впровадження деяких важливих законодавчих документів, які сприяли концентрації уваги на проблемах конвергенції регіонів. Це досягається з одного боку концептуально, а з іншого – за допомогою певного переліку інструментів для скорочення диспропорцій між проблемними країнами та регіонами. Тобто, інструментами законодавчого розвитку конвергенції в Україні виступає нормативно-правова база, яка має міжрегіональне та міжнародне спрямування. З огляду на це, пропонуємо виділити перелік нормативно-правових документів, в яких переважною метою є інтеграція економік та ресурсів на макрорівні, а також дослідити наявність чи відсутність впроваджених в дію повноважень (табл. 1).

Таблиця 1

**Нормативно-правове підґрунтя щодо конвергентного розвитку регіонів
на макрорівні**

Ухвалені законодавчі документи	Ключові пріоритети	Результати впровадження
1	2	3
1. Закон України «Про зовнішньоекономічну діяльність», (1991 р.)	Наукова, науково-технічна, наукововиробнича, виробнича, навчальна та інша кооперація з іноземними суб'єктами господарської діяльності спільна підприємницька діяльність між суб'єктами зовнішньоекономічної діяльності та іноземними суб'єктами господарської діяльності [4]	Вказаний механізм потребує удосконалення з урахуванням сучасних умов міжнародних відносин в торговельно-економічній сфері
2. Угода про партнерство і співробітництво між Україною і Європейськими Співтовариствами та їх державами-членами (1998 р.)	Економічне зближення, досягнуте через цю Угоду, приведе до більш інтенсивних політичних відносин, ще більш зближить позиції з міжнародних питань, що становлять спільний інтерес, і тим самим зміцнить безпеку і стабільність [5]	Реалізація партнерських зв'язків із країнами-членами ЄС
3. Угода про асоціацію між Україною та Європейським Союзом (2014 р.)	Диференційоване відповідно до рівня розвитку країни ставлення до торговельних відносин, яке передбачає послаблення зобов'язань до більш слабких країн та посилення умов до більш розвинутих країн з метою надолуження рівня розвитку слабших країн [6]	Схвалення Концепції реформування місцевого самоврядування, децентралізація влади та розвиток регіонів
4. Закон України «Про транскордонне співробітництво», (2021 р.)	Розроблення та реалізація спільних ініціатив, заходів, програм та стратегій в окремих сферах, що передбачає координацію співробітництва та акумулювання на визначений період ресурсів з метою спільного здійснення відповідних заходів [7]	Формування євро регіонів, реалізація складових потенціалу розвитку прикордонних регіонів, поглиблення економічних та гуманітарних зв'язків між регіонами України та ЄС

5. Regional Development and Cohesion Policy (2021-2027 pp.)	Розробка модернізованих напрямків політики зближення, визначені на довгострокову перспективу, збалансовані інвестиційні потоки в регіональний розвиток. Політика співпраці регіонів підтримується програмами ЄС в секторальному вимірі [8]	Практичне втілення співпраці регіонів ЄС за більшістю напрямків
---	--	---

Джерело: складено автором за джерелами, вказаними в таблиці

Аналіз нормативно-правової бази, яка акцентує увагу на питаннях регіонального зближення на макrorівні свідчить про наявність достатньої кількості повноважень та «відкритих» документів, які регламентують економічне, соціальне, інформаційне та технологічне об'єднання й співробітництво. Більшість із зазначених документів впроваджені у дію та мають результати щодо взаємовигідної співпраці України з ЄС.

Варто зазначити, що кількісно законодавчі документи та постанови щодо регіонального збалансування на рівні регіонів значно перевищують кількість таких документів на рівні міждержавного партнерства. Проте практичне втілення даних ініціатив було реалізоване у меншій кількості та якості на відміну від міждержавного партнерства. Проведемо аналіз законодавчої бази щодо пріоритетів конвергентного розвитку на рівні регіонів країни у табл. 2.

Таблиця 2

Нормативно-правове підґрунтя щодо конвергентного розвитку регіонів на мезорівні

Ухвалені законодавчі документи	Ключові пріоритети	Результати впровадження
1	2	3
1. Закон України «Про засади державної регіональної політики», (2015 р.)	Зменшення територіальної диференціації за індексом регіонального людського розвитку; стимулювання міжрегіональної інтеграції, інтеграції регіональних економічних, інформаційних, освітніх просторів у єдиний загальноукраїнський простір, подолання міжрегіонального відчуження [9]	Відсутність чітких стратегічних напрямів щодо реалізації політики, недостатня ефективність та оперативність впроваджених кроків
2. Розпорядження Кабінету міністрів України «Про затвердження плану заходів щодо стимулювання міжрегіональної співпраці, кооперації та інтеграції», (2011р.)	Забезпечення укладення між регіонами угод про співпрацю, кооперацію та інтеграцію; формування міжрегіональних кластерів; створення в регіонах індустріальних парків, організація обміну досвідом між регіонами з питань ефективного залучення інвестицій і супроводження інвестиційних проектів [10]	Більшість із затверджених Урядом напрямів не мали практичного втілення, а розроблений план зближення регіонів має теоретичний характер
3. Закон України «Про особливості стимулювання регіонального розвитку», (2021 р.)	Стимулювання розвитку регіонів та окремих типів територій, що потребують особливої уваги з боку держави – комплекс правових, організаційних, наукових, фінансових, фіскальних та інших заходів, що передбачають здійснення особливих заходів для сталого розвитку регіонів та окремих типів територій [11]	Впроваджений документ носить рекомендаційний характер
4. Закону України «Про засади внутрішньої і зовнішньої політики», (2010 р.)	Забезпечення економічної збалансованості розвитку регіонів, узгодженості напрямів їх розвитку із загальнонаціональними потребами» [12]	Поступова реалізація стратегії економічного зростання: спочатку – розширення внутрішнього ринку, потім – проникнення на ринки інших країн

Продовження таблиці 2

1	2	3
5. Постанова Кабінету Міністрів України № 695 від 05 серпня 2020 р. «Про затвердження Державної стратегії регіонального розвитку на 2021-2027», (2020 р.)	Реалізація секторальних стратегій розвитку, координація державної політики у різних сферах, побудова культури партнерства та співробітництва, орієнтованої на взаємодію громадян та публічних інституцій щодо розвитку [13]	Визначення територій, що потребують застосування особливих механізмів та інструментів державної підтримки, цільове спрямування державних коштів на реалізацію програм регіонального розвитку
6. Закон України «Про розвиток та державну підтримку малого і середнього підприємництва в Україні», (2013 р.).	Сприяння розвитку міжрегіонального співробітництва суб'єктів малого і середнього підприємництва; створення рівних можливостей для доступу суб'єктів малого і середнього підприємництва [14]	Повільне реагування на запити підприємців, неефективність міжрегіонального співробітництва, часткове урівноваження прав суб'єктів підприємницької діяльності, яке потребує удосконалення
7. Закон України «Про добровільне об'єднання територіальних громад», (2015 р.)	Обґрунтовано принципи об'єднання спільних за своїми ознаками територіальних громад в регіоні з метою акумулювання ресурсів та активізації зусиль усіх об'єднаних територій для вирішення спільних проблем, посилення власного потенціалу, надання державної підтримки таким територіям [15]	Забезпечення доступності необхідними публічними послугами під час добровільного об'єднання територіальних громад
8. Концепція державної політики та план з її реалізації по досягненню цілі 10.2. «Українці, що мешкають в «депресивних регіонах», мають достатні можливості для розвитку» Програми діяльності Кабінету Міністрів України (2020 р.)	Посилити можливості розвитку територій, які потребують державної підтримки; стимулювати точки економічного зростання (агломерації та середні міста); забезпечити державну підтримку розвитку регіонів та підвищити інвестиційну привабливість територій України [16]	Впроваджений документ носить рекомендаційний характер, відсутні практичні впровадження затверджених в концепції напрямів розвитку депресивних територій
9. The Council of European Municipalities and Regions (CEMR) «Europe 2030: local leaders speak out»	Здійснення територіального планування у широкому масштабі, взаємовигідна співпраця сільських та міських територій [17]	Практичне втілення співпраці регіонів ЄС за усіма напрямками
10. UN Conference on Housing and Sustainable Urban Development 17-20 October 2016 – Quito, Ecuador	Впровадження активної співпраці між міськими та сільськими територіями, забезпечення взаємодоповнення активами, реалізація спільної національної програми [18]	Практичне втілення співпраці регіонів ЄС за усіма напрямками

Джерело: складено автором за джерелами, вказаними в таблиці

Здійснюючи аналіз нормативно-правової бази забезпечення регіонального збалансування можна стверджувати, що в Україні існує правове поле для ефективного розвитку регіонів у русі об'єднання та урівноваження рівня соціально-економічного розвитку та формування напрямків конвергенції регіонів. Однак, не заважаючи на значну кількість ухвалених в цьому напрямку документів, в Україні так і не сформоване законодавче поле для системного регіонального розвитку, гармонізації інтересів регіонів та держави у сфері розвитку, створення умов для зближення регіонів

та формування єдиного загальноукраїнського простору в межах усієї території України. Військовий конфлікт у країні уповільнює напрями економічного зближення регіонів, а тому підвищується необхідність розробки ефективної системи удосконалення нормативно-правового забезпечення регіонального розвитку та виділення ключових факторів інтеграції соціально-економічного простору країни.

Удосконалення правового забезпечення щодо конвергенції регіонів повинне відбуватися за таких умов:

аналіз та узгодження нормативно-методичного забезпечення та планування просторового соціально-економічного розвитку регіонів;

розмежування повноважень центральних органів виконавчої влади для здійснення системного процесу конвергенції регіонів;

розробка механізмів концентрації та спрямування державних ресурсів з метою усунення регіональної асиметрії;

опрацювання та впровадження програм, орієнтованих на підтримку депресивних та слаборозвинених регіонів;

урахування національного та міжнародного досвіду у сталому симетричному розвитку регіонів.

Реалізація запропонованих заходів повинна здійснюватися за участю суб'єктів регіонального розвитку: населення, суб'єкти господарювання, органи регіональної та державної влади. Тобто, оптимальне єднання державних, регіональних і місцевих ініціатив та врахування інтересів бізнесу у межах окремих регіонів повинне відбуватися на основі узгодження пріоритетів загальнонаціонального та регіонального розвитку.

Висновки. Отже, на сьогодні в Україні як ніколи актуальним є завдання регіонального партнерства та співпраці з метою посилення потенціалу існуючих територій, контрольованих нашою країною. Зміцнення міжрегіональних зв'язків на підконтрольній Україні території підсилить загальний потенціал країни та у подальшому прискорить систему відновлення деокупованих територій, які потребуватимуть більшої уваги та ресурсів. Зменшення асиметричності розвитку регіонів повинне відбуватися м'яко та системно, відновлюючи структуру економіки та підвищуючи розвиток продуктивних сил економіки.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Офіційний веб-сайт Національного інституту стратегічних досліджень. URL: http://www.niss.gov.ua/content/articles/files/region_Ukr-d43fd.pdf. (дата звернення 10.08.2022).
2. Інститут громадянського суспільства. Про відновлення та регіональний розвиток після війни. URL: <https://www.csi.org.ua/news/pro-vidnovlennya-ta-regionalnyj-rozvytok-pislya-vijny/>. (дата звернення 10.08.2022).
3. Zhaman M.O. Theory of the economy of regions: academic. Manual. Center of educational literature, 2014. 384 p.
4. Закон України «Про зовнішньоекономічну діяльність». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/959-12#Text>. (дата звернення 25.06.2022).
5. Угода про партнерство і співробітництво між Україною і Європейськими Співтовариствами та їх державами-членами. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/998_012#Text. (дата звернення 25.06.2022).
6. Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої

- сторони. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_011#Text. (дата звернення 25.06.2022).
7. Закон України «Про транскордонне співробітництво». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1861-15#Text>. (дата звернення 25.06.2022).
8. Regional Development and Cohesion Policy 2021-2027. URL: http://ec.europa.eu/regional_policy/en/newsroom/news/2018/06/06-08-2018-regional-development-and-cohesion-policy-2021-2027. (дата звернення 25.06.2022).
9. Закон України «Про засади державної регіональної політики». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/156-19#Text>. (дата звернення 25.06.2022).
10. Розпорядження Кабінету Міністрів України «Про затвердження плану заходів щодо стимулювання міжрегіональної співпраці, кооперації та інтеграції». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/896-2011-%D1%80#Text>. (дата звернення 25.06.2022).
11. Закон України «Про особливості стимулювання регіонального розвитку». URL: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=72199. (дата звернення 25.06.2022).
12. Закон України «Про засади внутрішньої і зовнішньої політики». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2411-17#Text>. (дата звернення 25.06.2022).
13. Постанова Кабінету Міністрів України №695 від 05.08.2020 «Про затвердження Державної стратегії регіонального розвитку на 2021-2027 роки». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/695-2020-%D0%BF#Text>. (дата звернення 25.06.2022).
14. Закон України «Про розвиток та державну підтримку малого і середнього підприємництва в Україні». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4618-17#Text>. (дата звернення 25.06.2022).
15. Закон України «Про добровільне об'єднання територіальних громад». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/157-19#Text>. (дата звернення 25.06.2022).
16. Концепція державної політики та план з її реалізації по досягненню цілі 10.2. URL: <https://www.minregion.gov.ua/base-law/grom-convers/elektronni-konsultatsiyi-gromadskistyu-konczepczyia-derzhavnoyi-polityky-ta-plan-2/>. (дата звернення 25.06.2022).
17. The Council of European Municipalities and Regions «Europe 2030: local leaders speak out». URL: http://ccre.org/img/uploads/piecesjointe/filename/Europe_2030_Synthesis_EN.pdf. (дата звернення 25.06.2022).
18. Проект Національної стратегії зі створення безбар'єрного простору в Україні. Міністерство розвитку громад та територій України. URL: https://www.minregion.gov.ua/napryamki-diyalnosti/bezbaryernist/naczionalna-strategiya-zistvorenniya-bezbaryernogo-prostoru-v-ukrayini/nacstrategy_bb/propozycziyi-kabinetu-ministriv-ukrayiny/ (дата звернення 25.06.2022).
19. Якушева О., Павловська А. Еволюція теорії конвергенції в контексті інтеграції соціально-економічної системи регіонів. *Збірник наукових праць Черкаського державного технологічного університету. Серія: Економічні науки*. 2022. №64. С.14-26.
20. Zakharova O., Podluzhna N., Yakusheva O., Yakushev O. Regional Policy of Advanced ICT in the Minds of Forming Economy Knowledge. 16th International Conference on ICT in Education, Research and Industrial Applications. Integration, Harmonization and Knowledge Transfer. Volume I: Main Conference, ICTERI 2020; Kharkiv; Ukraine. Volume 2740, pp. 386-391.

21. Якушева О.В. Міжрегіональний взаємозв'язок як фактор зростання економіки. *Теоретичні і практичні аспекти економіки та інтелектуальної власності: збірник наукових праць*. 2018. №17. С. 221-226.

REFERENCES

1. Official website of the National Institute of Strategic Studies. http://www.niss.gov.ua/content/articles/files/region_Ukr-d43fd.pdf
2. Institute of civil society. On reconstruction and regional development after the war. <https://www.csi.org.ua/news/pro-vidnovlennya-ta-regionalnyj-rozvytok-pislya-vijny/>
3. Zhaman, M.O. (2014). Theory of the economy of regions: academic. Manual. Center of educational literature, 384 p.
4. Law of Ukraine «On Foreign Economic Activity». <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/959-12#Text>.
5. Agreement on partnership and cooperation between Ukraine and the European Communities and their member states. https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/998_012#Text.
6. Association Agreement between Ukraine and the European Union. https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_011#Text.
7. Law of Ukraine "On cross-border cooperation". <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1861-15#Text>.
8. Regional Development and Cohesion Policy 2021-2027. http://ec.europa.eu/regional_policy/en/newsroom/news/2018/06/06-08-2018-regional-development-and-cohesion-policy-2021-2027.
9. Law of Ukraine "On the Principles of State Regional Policy". <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/156-19#Text>.
10. Order of the Cabinet of Ministers of Ukraine "On approval of the plan of measures to stimulate interregional cooperation, cooperation and integration". (<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/896-2011-%D1%80#Text>).
11. Law of Ukraine "On Peculiarities of Stimulating Regional Development". http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=72199.
12. Law of Ukraine "On principles domestic and foreign policy". <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2411-17#Text>.
13. Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine No. 695 dated August 5, 2020 "On approval of the State Strategy for Regional Development for 2021-2027" <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/695-2020-%D0%BF#Text>.
14. Law of Ukraine "On development and state support of small and medium-sized enterprises in Ukraine. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4618-17#Text>.
15. Law of Ukraine "On Voluntary Unification of Territorial Communities". <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/157-19#Text>.
16. The concept of state policy and the plan for its implementation to achieve the goal 10.2. https://www.minregion.gov.ua/base-law/grom-convers/elektronni-konsultatsiyi_gromadskisty/konczepczya-derzhavnoyi-polityky-ta-plan-2/.
17. The Council of European Municipalities and Regions «Europe 2030: local leaders speak out». http://ccre.org/img/uploads/piecesjointe/filename/Europe_2030_Synthesis_EN.pdf
18. National strategy for creating a barrier-free space in Ukraine. Ministry of Development of Communities and Territories of Ukraine. https://www.minregion.gov.ua/napryamki-diyalnosti/bezbaryernist/naczionalna-strategiya-zistvorenniya-bezbaryernogo-prostoru-v-ukrayini/nacstrategy_bb/propozycziyi-kabinetu-ministriv-ukrayiny/

19. Yakusheva, O., Pavlovska, A. (2022). Evolution of convergence theory in the context of integration of the socio-economic system of regions. *A collection of scientific works of ChDTU. Series: Economic Sciences*, 64, 14-26.
20. Zakharova, O., Podluzhna, N., Yakusheva, O., Yakushev, O. (2020). Regional Policy of Advanced ICT in the Minds of Forming Economy Knowledge. 16th International Conference on ICT in Education, Research and Industrial Applications. Integration, Harmonization and Knowledge Transfer. Volume I: Main Conference, ICTERI 2020; Kharkiv; Ukraine. Volume 2740, pp. 386-391.
21. Yakusheva, O.V. (2018). Interregional interconnection as a factor of economic growth. *Theoretical and practical aspects of economics and intellectual property: Collection of scientific papers. Mariupol: State Technical University "PDTU"*, 17, 221-226.